

1869 október 2.-án Orciban született. Művészetkedvelő családi körben nőtt fel, anyja a népi himzések és a zene rajongója, apja "az utolsó garibaldista" Kossuth eszméitől áthatva négy évig harcolt az olasz függetlenségért, s az Itáliában töltött esztendő a képzőművészetet is megszerettették vele. Kunffy Lajos középiskoláit Kaposvárott végezte. Már kisdiák korában feltűnt rajzkészsége, s ha festékekhez nem jutott, maga kevert mindenféle füvekből színeket. Szülei először az akkor Somogyban tartózkodó Koroknyai Ottóval taníttatták rajzolni, majd beleegyeztek, hogy érettségi után Pesten folytassa tanulmányait. Csak azt kötötték ki: a jogot is végezzel el. A fiatal Kunffy így a jogászokodással párhuzamosan a Mintarajziskola óráira is eljárt. Greguss János és Vágó Pál voltak tanárai. Majd a kor szokása szerint a századvégi művészet két központjába: Münchenbe és Párizsba ment. A bajor fővárosban Hollósy Simon tanítványának szegődött, s a Hollósy-körben megértő barátokra találva együtt lelkesedtek mind tűzesszavu ifju mesterükért, mind a Glaspalast kiállításán megismert Bastien-Lepage bensőséges hangulatu, halvány tónusokban tartott levegős szabadtéri festményeiért. Bejutva az Akadémiára, csak rövid ideig tanult Hackl osztályán, mert a Párizst járt festőtársak tanácsára 1892-ben a Julian Akadémiára iratkozik be. Mesterei a századvégi francia történeti festészet jeles képviselői, Jean Paul Laurens és Benjamin Constant. Az új művészeti irányzatok Párizsában nagy utvesztőket kikerülve Munkácsy nyomán indult el festői pályáján. Munkácsyt, kinek műterme mindig nyitva állt a Párizsba került fiatal művészek előtt, Kunffy is többször felkereste Neuilly-ben, ahol akkor a Honfoglalás nagy vásznán dolgozott. "Egy alkalommal - így emlékszik vissza a nagy honfitárssal való találkozásra az ősz mester - Munkácsy még le is akart festeni, azt mondta, mikor az ablaknál profilomra rácsatt a fény, magáról remek Krisztus-fejet festenek".

Kunffy 1894-ben lépett a nyilvánosság elé Párizsban, a Salon des Artistes Français-ben Teázó társaság című művével, s ugyanabban az évben itthon, a Műcsarnok kiállításán is feltűnt. A milleneumi nagy művészi seregszemlén festői felfogásában és tüzes színeiben Munkácsy hatásu Jób kompozíciójával és szabadterbe állított lágyabb tónust, szinte plein-air -es képével, a Vizhordó fiuval vett részt.

A kezdeti sikerek növelték önbizalmát, alkotókedvét, sokat dolgozik s a Salonban csakugy, mint a Műcsarnokban évről évre kiállít.

A párizsi művészélet eleven lüktetése oly erővel vonzotta a fiatal festőt, hogy több mint két évtizeden át ott maradt, csak nyaranta látogatott haza Somogyba. Műveinek tárgyát azonban mind kevésbé Párizs, sokkal inkább a hazai föld, a hazai emlékek szolgáltatták. 1899-ben ugyan még a párizsi Saint Germain templom előtt vitatkozó abbékat ábrázoló képével szerepel a Salonban, de a kilencezázas évektől kezdve szinte mind otthoni élményekből születők művei. A legnagyobb elismerést is ezekkel vívta ki: Somogyturi tiszteletes / 1905 /; Gyermektemetés / 1907 /; Bivalyfogát / 1908 /; Arató-ünnepély / 1908 /; Lányok csoportja vasárnap / 1910 /; Tanácskozó cigányok / 1910 / stb..

Közvetlen átélésből fakadt a megrázó erejű Gyermektemetés, oeuvre-jének egyik legnagyobb szabású és legjelentősebb műve, melyben jó mesterségbeli felkészültséggel és biztos ábrázoló készséggel ragadta meg a történetes lelki tartalmát: a temetés ünnepélyes áhítatát, lehiggadt fájdalmát, valamint a napfényben lejátszódó jelenet vizuális szépségét.

Az aratási bálra készülődő falu tarka forgatagát, a vasárnapi díszben álldogáló leányokat friss közvetlenséggel festi, különösen ezekhez a műveihez készült olaj- és pasztellvázlatok hatnak színes elevenességükkel. Sokszor megfestette a falu határában letelepedett vályogvető, teknő-készítő cigányokat, színes rongyaikba burkolt koromfekete hajú, fényes szemű asszonyokat, gyerekeket. Párizsban talán pittoreszk egzotikumokkal hatottak a képek, de a művész érdekes festői jelenségeknél többet is fedez fel bennük, meglátja keserves elhagyatottságukat, kitaláltatottságukat is. Az arckép is kedvelt műfaja. A biztos megfigyelő jó jellemzőkészségével ábrázol, ha akár a Kertészkedő öreg, akár a Spanyol nemzetőr, akár egyik legkedvesebb barátjának, Edvi Illés Aladárnak megörökítésére vállalkozik. Feleségéről, Tiller Elláról festett fiatalkori arcképe finom modellálásával, meleg tónusaival, könnyed anyagszerűségével egyik legszebb alkotása. Minden művész legizgalmasabb feladatát, az önarcképfestést is műveli; különböző évekből egész sorozatot találunk. Ezeken a szemlélődő ember kutató tekintetével néz szemünkbe, s mint egész megjelenését, arcképeit is tartózkodó választékosság jellemzi.

Első nagy gyűjteményes bemutatkozását közel másfél száz művből 1913-ban Párizsban, a Galeries Georges Petit-ben rendezte. Ekkor már a párizsi művészélet ismert alakja, otthonában kora számottevő irodalmi és művészeti képviselői fordulnak meg. Belső barátságot köt a századforduló néhány jeles festőjével: Aman Jean, Dagnan Bouveret, Paul Albert Bésnard, Leon L'Hermitte festőkkel. Közeli

ismeretség fűzi a kor legnagyobb szobrászához, Rodinhez is, mivel váltott levelezése több más művészlevéllel együtt sajnos a háborúban elveszett.

Párizsi tartózkodásának az első világháború vetett véget. Végleg hazaköltözött és Somogytúron telepedett le. A vidéki élet termékeny magányában művészete elmélyült, még szorosabban kapcsolódik a falu életéhez. Témaköre nem változik inkább szélesedik: nemcsak ünnepi pillanataikban, hanem fárasztó munkájukban is ábrázolja a parasztokat. Az Ebédelő aratók /1921/ egyike a legjellemzőbbeknek e sorozatból. Tájképein szülőföldje vidékét szinte minden évszakban megörökíti; különösen vonzóak gyengéd érzelmességgel telített téli falurészletei.

Művészete mindig a való élethez kapcsolódik, végtelen mûgond és lelkiismeretes munka jellemzi. Képeinek alapja a tárgyilagos rajz. A legnagyobb hűséggel igyekszik a látottakat visszaadni. Későbbi művein különösen tájképein és impresszionista frissességű, melyeket külföldi utazásai során Spanyolországban, Tuniszban, Algírban készített, a rajznak nincs uralkodó szerepe, inkább a színnek, a foltnak. A gondos részletezés is elmarad ezeken; sommásabban fest, amint Lyka Károly igen találóan írja: "a szín nem a tárgyak bőre többé, hanem jelenség."

Somogytúri háza mindig nyitva állt művészbarátai előtt; Rippl-Rónai József, Iványi Grünwald Béla, Edvi Illés Aladár, Bernáth Aurél, Medgyessy Ferenc, Szilányi Lajos hosszabb ideig is szívesen időztek nála. Hangulatosan örökíti meg egy alkalommal Iványi Grünwald Bélát, amint éppen a kertben cigánygyerekeket fest.

1924-ben rendezti itthon nagy gyűjteményes kiállítását háromszáz művől a Nemzeti Szalonban, melyen a háború okozta nagy nehézségek árán Franciaországból hazahozatott anyagát is kiállítja. A sajtó elismeréssel ír róla, Lyka Károly, Rózsaffy Dezső, Elek Artur méltatják. 1942-ben a Tamás Galériában kisebb kollekcióval jelentkezett. Több gyűjteményes kiállítása volt Kaposvárott is. Pesten 1953-ban láttuk az Ernst Múzeumban Glatz Oszkárral rendezett közös tárlatán. 1960-ban kilencvenedik születésnapján kormányunk a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntette ki.

Somogytúri fehérőszlopos szép tágas műterme, melyet a Somogy megyei Tanács hozatott rendbe, 1958 óta nyilvános múzeum: Kunffy Lajos Képtár. Szerinte az országból, a fővárosból sokan felkeresik. Legszorgalmasabb látogatói maguk a somogytúriak, felnőttek, gyerekek egyaránt, akik nagy tisztelettel vették körül a hírneves festőt, szeretik és megértik festményeit, hiszen legtöbbször magukra, saját életükre ismernek.

1962. március 12.-én bekövetkezett haláláig, mint nyilvános képtár vezetője kalauzolta vendégeit. 1979. májusában lakóháza, a kétszázéves kismemesi kuria is megnyílt gazdagon berendezve eredeti butoraival és a Rippl-Rónai Múzeum gyűjteményéből válogatott további sok festményével.

BODNÁR EVA